

સમય : ૨.૩૦ કલાક

Code: ૨૦૪૫૪

કુલ ગુણ : ૭૦

- પ્રશ્ન - ૧(A) વૈજ્ઞાનિક વ્યાપ્તિના વાસ્તવિક આધારો ક્યાં છે ? નિર્દેશો. ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન - ૧(A)(i) વ્યાપ્તિ એટલે શું ? અર્થ અને સ્વરૂપનું નિરૂપણ કરો. ૦૭
- પ્રશ્ન - ૧(A)(ii) કારણ એટલે શું ? અર્થ આપી મહત્વ નિર્દેશો. ૦૭
- પ્રશ્ન - ૧(B) ટૂંકા પ્રશ્નો (૬ માંથી કોઈ પણ ૪નાં જવાબ એક કે બે લાઈનમાં લખો) ૦૪
૧. વ્યાપ્તિના પ્રણેતા કોણ છે ?
 ૨. વ્યાપ્તિ એટલે શું ? વ્યાપ્તિ શબ્દનું અર્થઘટન કરો.
 ૩. વૈજ્ઞાનિક વ્યાપ્તિના સ્વરૂપલક્ષી આધારો કેટલા અને ક્યાં છે ? નિર્દેશો.
 ૪. વ્યાપ્તિના વાસ્તવિક આધારો કેટલા છે ? લખો.
 ૫. બેકન વ્યાપ્તિની વ્યાખ્યા શું આપે છે ?
 ૬. સાદી ગણનામુલક વ્યક્તિનું બીજું નામ શું છે ? જણાવો ?
- પ્રશ્ન - ૨(A) કારણનો ભારતીય ખ્યાલ સવિગત સમજાવો. ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન - ૨(A)(i) કારણની વૈજ્ઞાનિક સંકલ્પના કેવી છે ? સદ્રષ્ટાંત દર્શાવો. ૦૭
- પ્રશ્ન - ૨(A)(ii) કારણનું બંધારણ વિસ્તાર થી સમજાવો. ૦૭
- પ્રશ્ન - ૨(B) ટૂંકા પ્રશ્નો (૬ માંથી કોઈ પણ ૪નાં જવાબ એક કે બે લાઈનમાં લખો) ૦૪
૧. જે.એસ.મિલ નાં મતે કારણની વ્યાખ્યા શું છે ?
 ૨. કારણ એટલે શું ? સ્પષ્ટ કરો.
 ૩. કાર્વેથરીડનું કારણ અંગે મંતવ્ય જણાવો.
 ૪. લૌકિક ખ્યાલ પ્રમાણે કારણ એટલે શું ?
 ૫. કારણના ક્યાં ક્યાં પ્રકાર છે ? ઉલ્લેખો.
 ૬. કારણ બહુત્વ એટલે શું ?
- પ્રશ્ન - ૩(A) મિલની દુરીકરણની રીતી એટલે શું ? કોઈ પણ બે દ્રષ્ટાંત આપી નીરૂપો. ૧૪
અથવા
- પ્રશ્ન - ૩(A)(i) મિલની પદ્ધતિઓની મર્યાદાઓનો નિર્દેશ કરો. ૦૭

- પ્રશ્ન - ૩ (A)(ii) સાદ્રશ્ય તર્ક વ્યાપ્તિ સદ્રષ્ટાંત ઉલ્લેખો. 0૭
- પ્રશ્ન - ૩ (B) ટૂંકા પ્રશ્નો (૫ માંથી કોઈ પણ ૩નાં જવાબ એક કે બે લાઈનમાં લખો) 03
૧. સાદ્રશ્ય એટલે શું ?
 ૨. સાદ્રશ્ય તર્કની ક્રિયામાં વિચારની ગતિ કઈ તરફ થી કઈ તરફ છે ?
 ૩. વ્યાપ્તિ રીતિઓ કેટલી અને કઈ કઈ છે ?
 ૪. વ્યાપ્તિ રીતિઓ કોણે આપી છે ?
 ૫. અન્વય રીતી એટલે શું ? વ્યાખ્યા આપો.
- પ્રશ્ન - ૪(A) દ્વીધાનુમાન એટલે શું ? જટિલ દ્વીધાનુમાન ઉદાહરણ આપી સમજાવો. ૧૪
- અથવા
- પ્રશ્ન - ૪(A)(i) સાદી શ્રંગાપત્તીનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો ઉદાહરણ આપી જણાવો. 0૭
- પ્રશ્ન - ૪(A)(ii) સ્પષ્ટીકરણનો અર્થ આપી વૈજ્ઞાનિક સ્પષ્ટીકરણનું નિરૂપણ કરો. 0૭
- પ્રશ્ન - ૪(B) ટૂંકા પ્રશ્નો (૫ માંથી કોઈ પણ ૩નાં જવાબ એક કે બે લાઈનમાં લખો) 03
૧. શ્રંગાનુપત્તી ક્યાં અનુમાનનું બીજું નામ છે ?
 ૨. ઉભય પાસ નું સ્વરૂપ ક્યાં અનુમાનના નિયમોને અનુસરે છે ?
 ૩. દ્વીધાનુમાનનાં પ્રકાર કેટલા અને ક્યાં ક્યાં છે ?
 ૪. સાદી વિધેયક તર્કાપત્તીનું ફલિત વિધાન ક્યાં પ્રકારનું છે ?
 ૫. દ્વીધાનુમાનનું ખંડન એટલે શું ?